

Külföldi irányítású vállalkozások Magyarországon, 2018

Tartalom

Összefoglalás	3
1. Nemzetközi kitekintés	3
Erős külföldi jelenlét a kelet-közép-európai gazdaságokban.....	3
2. A külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok	5
Jelentős, de enyhén mérséklődő szerepvállalás a magyar gazdaságban.....	5
A bruttó hozzáadott érték növekedésének harmadát a külföldi irányítású vállalkozások adták.....	5
A német és az amerikai irányítású cégek szerepe a meghatározó	7
A nagyvállalatok teljesítményének háromnegyedét a külföldi irányítású cégek adták	9
Mérséklődő, de továbbra is jelentős a különbség a külföldi és hazai irányítású vállalkozások termelékenységé között.....	10
Az export egyre inkább a külföldi nagyvállalatoknál koncentrálódik.....	11
A legfejlettebb technológia a gyógyszer- és elektronikai ipart jellemzi.....	13
3. A külföldi irányítású pénzügyi vállalatok	15
A pénzügyi vállalatok teljesítményből való részesedése mintegy 10 százalékponttal tovább nőtt 2017-ben.....	15

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek)

Táblák (STADAT)

Tájékoztatósi adatbázis

Módszertani megjegyzések

Elérhetőségek

Összefoglalás

- A külföldi irányítású vállalkozások Magyarországon kiemelkedő szerepet játszanak a vállalati szektor teljesítményében az uniós átlaghoz képest.
- A magyarországi vállalkozások alig 3%-át adó külföldi leányvállalatok a hazai munkaerő negyedének foglalkoztatása mellett a vállalati szektor hozzáadott értékének közel felét állítják elő.
- A tőke- és tudásintenzív termelési eljárások révén kedvező hatást gyakorolnak a termelékenységre, az exportképességre és a technológiai színvonalra.
- A külföldi vállalkozások teljesítménye mind végső irányító ország, mind gazdasági tevékenység szerint erősen koncentrált.
- A hozzáadott érték felét a feldolgozóiparban realizálják. A teljesítmény több mint négyötödét előállító legnagyobb vállalkozásokat mindössze 10 országból irányítják, amelyek közül Németország és az Egyesült Államok szerepe meghatározó.

1. Nemzetközi kitekintés

Erős külföldi jelenlét a kelet-közép-európai gazdaságokban

2016-ban¹ az unió tagállamaiban a teljes vállalkozói kör² hozzáadott értékének negyedét külföldi irányítású vállalkozások állították elő.³ A vállalati szektor hozzáadott értékéhez legmagasabb arányban (51%) Magyarországon járultak hozzá külföldi ellenőrzés alatt álló vállalkozások. A 2004 óta csatlakozott tagállamok többségében (Szlovákiában, Romániában, Csehországban, Észtországban, Lengyelországban, Lettországban és Bulgáriában) magas, 32%-ot meghaladó ez az arány.

Az unió külföldi irányítás alatt álló vállalkozásai teljesítményük több mint héttizedét néhány kiemelt gazdasági ágban (feldolgozóipar, kereskedelem, valamint információ és kommunikáció) realizálták, amelyekben a külföldi részesedés átlagos mértéke 33% volt.

2016-ban az Európai Unióban a külföldi irányítású cégek hozzáadott értékének 54%-át az unió tagállamaiból irányított vállalatok állították elő, közülük a legjelentősebbeket – sorrendben – Németországból, Franciaországból, Hollandiából és az Egyesült Királyságból irányították, amelyek együttesen a teljesítmény egyharmadát realizálták. A részesedés alapján a legjelentősebb ország az Egyesült Államok volt, az innen irányított vállalatok a hozzáadott érték közel egynegyedét adták.

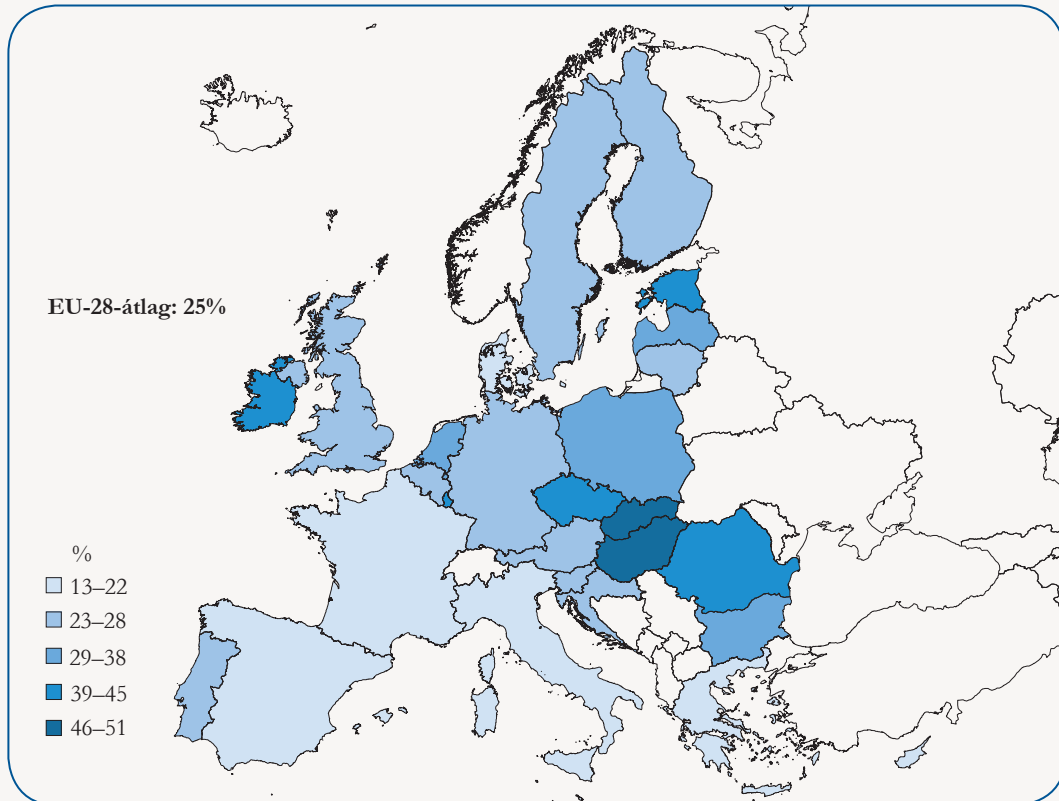
¹ A 2017. évi uniós adatok a kiadvány írásának időpontjában még nem ismertek, az adatokat az Eurostat 2020-ban teszi közzé.

² A TEÁOR'08 szerinti a B–N (kivéve K) nemzetgazdasági ágakban és az S95 ágazatban működő vállalkozások.

³ Forrás: Eurostat, *Foreign control of enterprises by economic activity and a selection of controlling countries*.

1. ábra

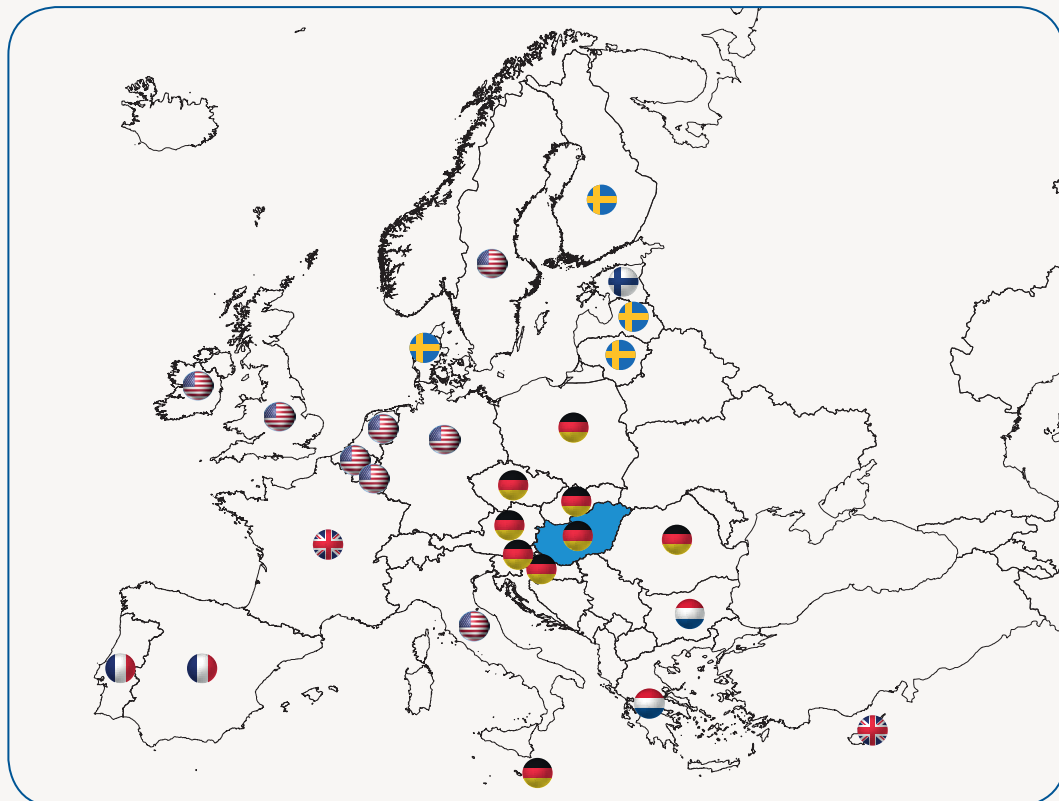
A külföldi irányítású vállalkozások részesedése a bruttó hozzáadott értékből az Európai Unióban, 2016

Forrás: Eurostat.

2. ábra

A legjelentősebb külföldi végső irányító országok az Európai Unió tagállamaiban a hozzáadott értékből való részesedés alapján, 2016

Forrás: Eurostat.

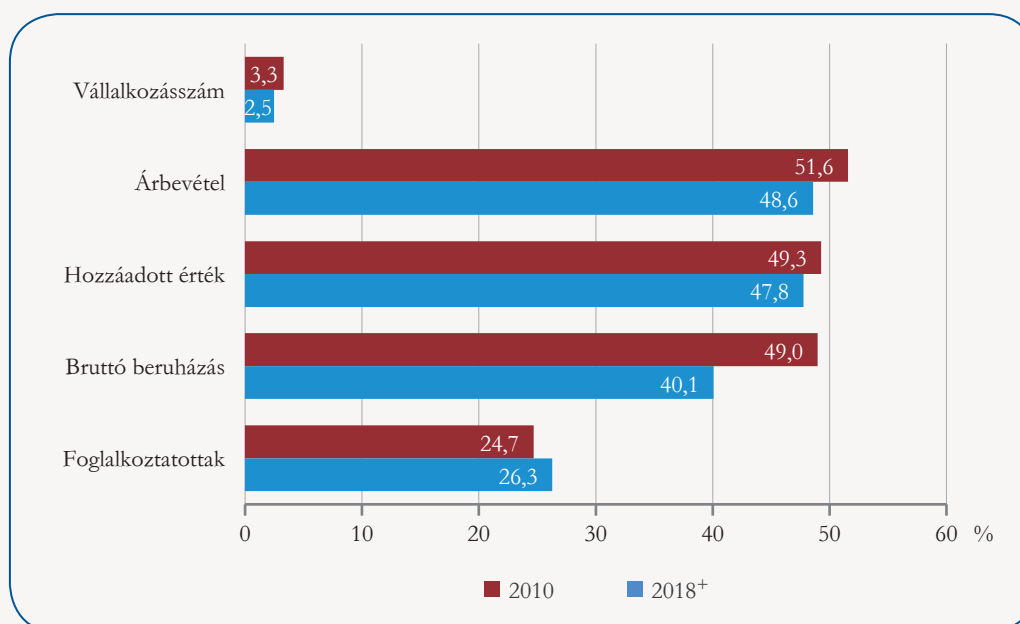
2. A külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok

Jelentős, de enyhén mérséklődő szerepvállalás a magyar gazdaságban

2018-ban a Magyarországon működő vállalkozások 2,5%-a (14,5 ezer) állt külföldi irányítás alatt. Alacsony számuk ellenére a külföldi vállalatok az összes hazai vállalkozás árbevételének, valamint hozzáadott értékének közel felét realizálták, és a bruttó tárgyeszköz-beruházások 40%-át valósították meg. Az összes hazai vállalkozás munkavállalóinak több mint negyedét szintén külföldi irányítású leányvállalatok foglalkoztatták.

3. ábra

Külföldi irányítású vállalatok részesedése a vállalati szektorban a főbb gazdasági mutatók alapján

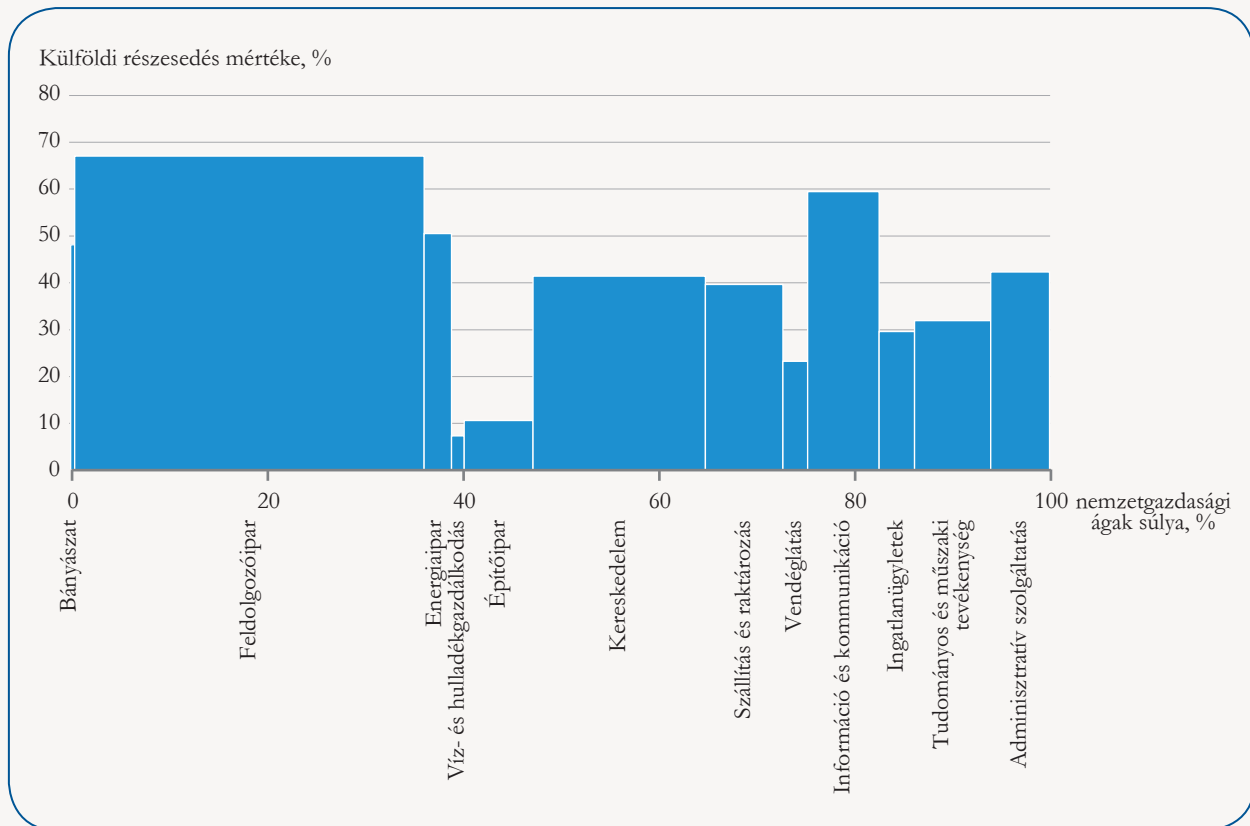
A bruttó hozzáadott érték növekedésének harmadát a külföldi irányítású vállalkozások adták

A külföldi vállalkozások részesedése a legnagyobb **hozzáadott értékű** nemzetgazdasági ágban, a feldolgozóiparban a legmagasabb, ahol a teljesítmény több mint kétharmadát állították elő 2018-ban.

A számottevő gazdasági súllyal rendelkező nemzetgazdasági ágak közül a külföldi cégek átlagot meghaladó mértékben járultak hozzá az információ és kommunikáció (59%), az adminisztratív szolgáltatás (42%), a kereskedelem (41%), valamint a szállítás és raktározás ágak (40%) teljesítményéhez. 2010-hez képest jelentősen, 18 százalékponttal nőtt a részesedésük a szállítás és raktározás területén, ugyanakkor az információ és kommunikáció, valamint az ingatlanügyletek ágakban 14, illetve 11 százalékponttal csökkent.

4. ábra

A nemzetgazdasági ágak súlya és a külföldi irányítású vállalatok részesedése a hozzáadott érték alapján, 2018⁺

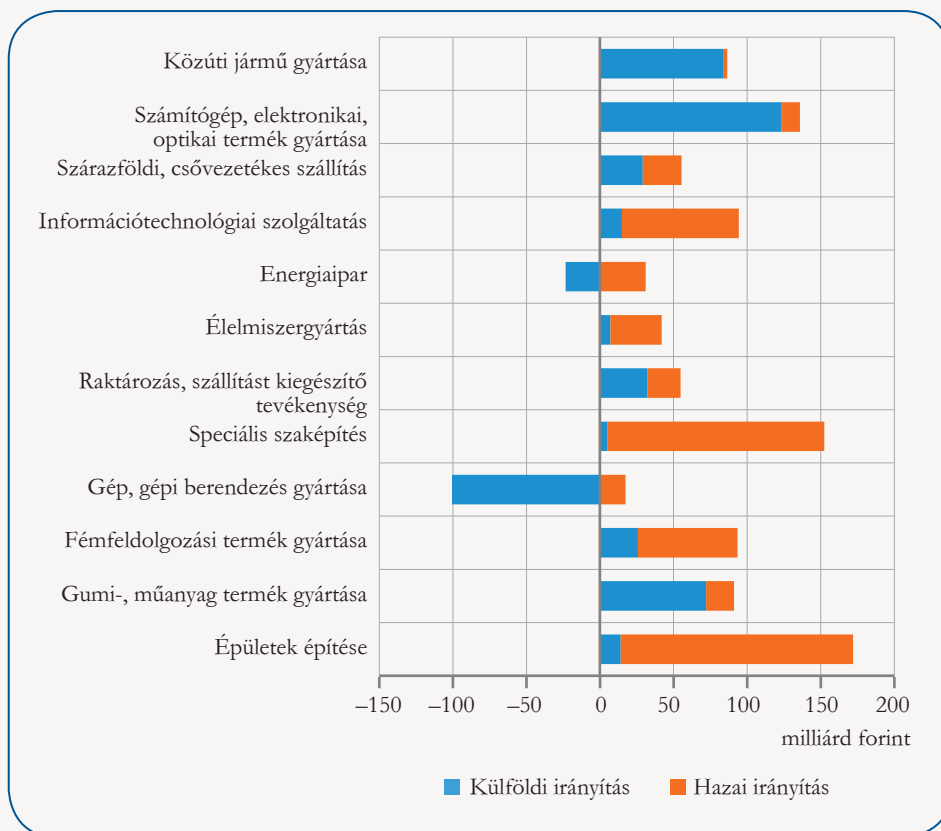
A külföldi cégek hozzáadott értékük közel háromnegyedét három nemzetgazdasági ágban – feldolgozóipar (50%), kereskedelem (15%), információ és kommunikáció (9,1%) – realizálták. A teljesítmény tevékenység szerinti összetétele 2010-hez képest kismértékben módosult, nőtt a feldolgozóipar (1,6 százalékpont), valamint a szállítás és raktározás súlya (3,1 százalékpont), és csökkent az információ és kommunikáció (3,8 százalékpont), valamint az energiaipar (3,4 százalékpont) aránya a külföldi vállalkozások körében.

2018-ban a teljes vállalkozói kör folyó áron számított bruttó hozzáadott értéke 15%-kal bővült az előző évhez viszonyítva. A növekedés 33%-a a külföldi irányítású vállalkozások tevékenységéből származott, aminek mértéke az előző időszakhoz képest 5 százalékponttal csökkent.

A hozzáadott értékből legnagyobb mértékben részesedő ágazatok közül a külföldi vállalkozások az átlagot jóval meghaladóan járulnak hozzá az éves bővüléshez a közúti jármű (97%), a számítógép, elektronikai, optikai termék (91%), valamint a gumi-, műanyag termék gyártásában (79%). Az energiaiparban működő külföldi vállalkozások teljesítménycsökkenése elsősorban az ágazat tulajdonosi szerkezetének átrendeződéséből adódó hazai irányítás erősödésével függ össze.

5. ábra

A vállalkozások hozzájárulása a hozzáadott érték változásához irányítás szerint a főbb ágazatokban, 2018⁺ (folyó áron)

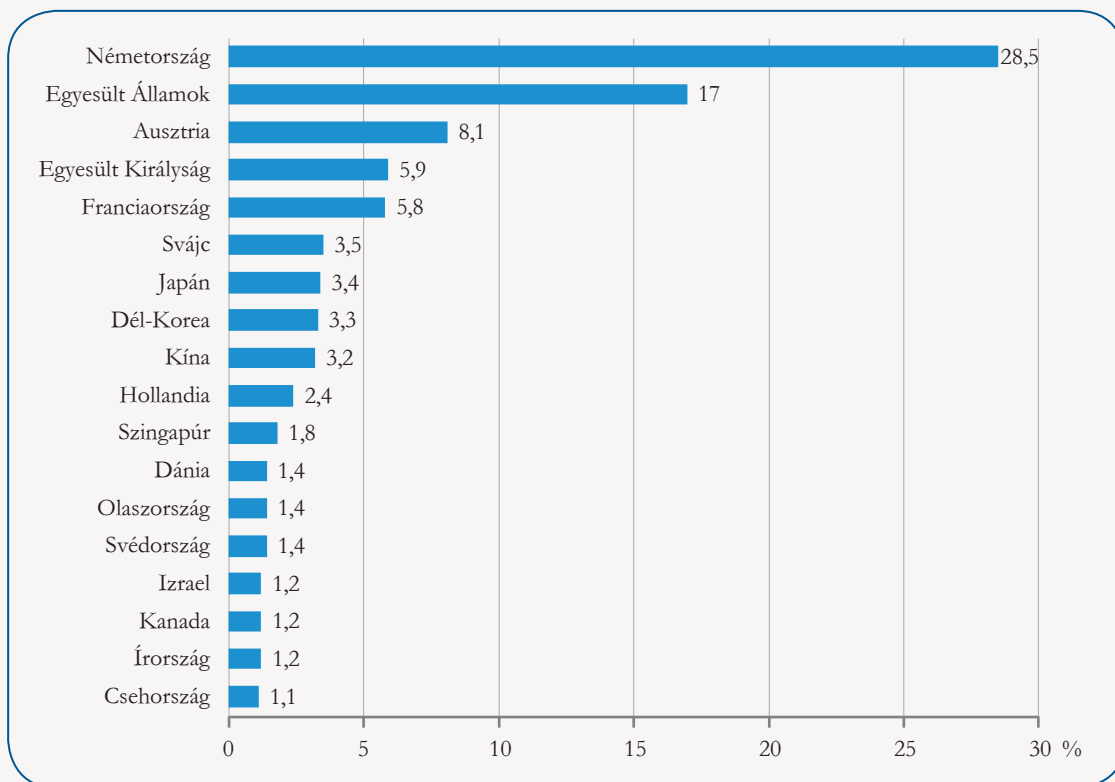
A német és az amerikai irányítású cégek szerepe a meghatározó

A Magyarországon működő külföldi vállalkozásokat 2018-ban 107 különböző országból irányították, a tulajdonosok (gazdasági szervezet, nonprofit szervezet vagy magánszemély) 71%-ának székhelye az Európai Unió valamely tagállamában volt.

A külföldi irányítású leányvállalatok 2018. évi teljesítménymutatói alapján a legtöbb nemzetgazdasági ágban – a szállítás és raktározás kivételével – az **EU tagországainak dominanciája** érvényesült. Az Európai Unióból irányított leányvállalatok a külföldi vállalkozások árbevételeiből 64, bruttó hozzáadott értékéből 62, bruttó tárgyi eszköz beruházásaiból 61, foglalkoztatottainak számából 69%-kal részesedtek. A teljesítmény- és munkaügyi mutatók alapján az energiaiparban, valamint a víz- és hulladékgazdálkodás ágban volt a legmagasabb, legalább 80%-os az EU tagországainak aránya.

2018-ban a külföldi ellenőrzés alatt álló vállalkozások bruttó hozzáadott értékének több mint negyötöde 10 ország között oszlott meg.

6. ábra

A végső irányító országok részesedése a hozzáadott értékből, 2018⁺

A gazdasági mutatók alapján Németország és az Egyesült Államok szerepe kiemelkedő, leányvállalataik együttesen a külföldi irányítású cégek árbevételének és hozzáadott értékének közel a felét realizálták, valamint a külföldi leányvállalatoknál dolgozók 43%-át foglalkoztatták.

Az **Európai Unió országai közül** a vállalkozásszám, a gazdasági teljesítménymutatók és a foglalkoztatottak száma alapján egyaránt **Németország** a legfontosabb, ugyanis a német irányítású leányvállalatok 2018-ban a külföldi leányvállalatok árbevételéből 31, a hozzáadott értékéből 29%-kal részesedtek, és az összes külföldi irányítású vállalkozásnál dolgozók 29%-át (216 ezer főt) foglalkoztatták. A német leányvállalatok több mint fele nagy- és kiskereskedelemmel (kivéve: gépjármű, motorkerékpár), ingatlanügyletekkel és fémfeldolgozási termékek gyártásával foglalkozott. A német irányítású vállalkozások teljesítményének alakulásában ugyanakkor nagyrészt más tevékenységek – közúti jármű gyártása, kis- és nagykereskedelem, távközlés, energiaipar – szerepe meghatározó, amelyekből a gép, gépi berendezés gyártásával, az információtechnológiai szolgáltatással, az elektronikai ipar és a gumi-, műanyag termék gyártásával együtt árbevételük négyötöde, valamint hozzáadott értékük 76%-a származott. A külföldi vállalkozások bruttó tárgyi eszköz beruházásainak háromtizedét valósították meg német irányítású vállalkozások, amelyben kiemelkedő szerep jutott a német beruházások közel felét realizáló járműiparnak. A német járműipari beruházások egyben a teljes ágazat beruházásainak 70%-át adták. A német irányítású vállalatok foglalkoztatásra gyakorolt hatása a közúti jármű gyártásában különösen erős, ahol a teljes vállalkozói kör munkavállalóinak 45%-át foglalkoztatták.

A bruttó hozzáadott értékből való részesedés alapján az Európai Unió országai közül a következő államok játszottak még jelentős szerepet a külföldi vállalkozások irányításában:⁴

- Ausztria (kis- és nagykereskedelem /kivéve: gépjármű, motorkerékpár/; raktározás, szállítást kiegészítő tevékenység; nemfém ásványi termék gyártása; ingatlanügyletek; papír, papírtermék gyártása; élelmiszergyártás; szárazföldi, csővezetékes szállítás),

⁴ Az egyes országokból irányított vállalkozások bruttó hozzáadott értékéből jelentős súlyt képviselő ágazatok feltüntetésével.

- Egyesült Királyság (távközlés; kis- és nagykereskedelem /kivéve: gépjármű, motorkerékpár/; jogi, számviteli, adószakértői tevékenység; szárazföldi, csővezetékes szállítás),
- Franciaország (gyógyszergyártás; kis- és nagykereskedelem /kivéve: gépjármű, motorkerékpár/; közúti jármű gyártása; élelmiszergyártás),
- Hollandia (kis- és nagykereskedelem /kivéve: gépjármű, motorkerékpár/; italgépjárműgyártás; kölcsönzés, operatív lízing; raktározás, szállítást kiegészítő tevékenység; bányászati szolgáltatás; üzletvezetési, vezetői tanácsadás; jogi, számviteli, adószakértői tevékenység).

Az **Európai Unió** kívüli külföldi irányítókat nézve:

- a legtöbb vállalat székhelye az **Egyesült Államokban** volt, ezek a vállalkozások az árbevétel, a hozzáadott érték, valamint a foglalkoztatottak száma alapján a második helyet foglalták el az országok rangsorában. 2018-ban az Egyesült Államokból irányított vállalkozások összes árbevételének és hozzáadott értékének több mint 50%-át légi szállítással, nagykereskedelemmel (kivéve: gépjármű, motorkerékpár), kölcsönzés, operatív lízinggel, számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásával, információtechnológiai szolgáltatással, valamint közúti jármű gyártásával foglalkozó cégek adták. Az Egyesült Államokból irányított vállalkozások beruházásainak közel kétharmada (63%) a légi szállítás és a közúti jármű gyártása ágazatban valósult meg. 2018-ban az Egyesült Államokból irányított cégek a külföldi leányvállalatok munkavállalóinak 12%-át (91 ezer főt) foglalkoztatták.
- Az Európai Unió kívüli európai országok közül a korábbi évekhez hasonlóan egyedül **Svájc** szerepelt a vizsgált gazdasági mutatók szerinti 10 legfontosabb ország között. A svájci irányítás alatt álló leányvállalatok főleg nagykereskedelemmel (kivéve: jármű, motorkerékpár), élelmiszer, villamos berendezés, ital gyártásával, raktározással és szállítást kiegészítő tevékenységgel, valamint üzletvezetési, vezetői tanácsadással foglalkoztak, ezek a vállalatok az árbevétel 59, a hozzáadott érték 53%-át adták.
- Jelentős a **japán** irányítású vállalkozások szerepe a közúti jármű, a villamos berendezés, a nemfém ásványi termék, a gumi-, műanyag termék, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában, valamint a nagykereskedelemben (kivéve: jármű, motorkerékpár), ahol árbevételük és hozzáadott értékük közel négyötödét realizálták.
- **Kína** 2016 óta szerepel a bruttó hozzáadott értékből való részesedés alapján 10 legjelentősebb végső irányító ország között. Az innen ellenőrzött leányvállalatok árbevételük 80, hozzáadott értékük 89%-át a vegyi anyag, termék, közúti jármű gyártása és a nagykereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár) ágazatokban realizálták 2018-ban.
- A **Dél-Koreából** irányított vállalatok Magyarországon elsősorban számítógép, elektronikai, optikai termékek, gumi-, műanyag termék, valamint gép, gépi berendezés gyártásával foglalkoztak. 2018-ban a dél-koreai leányvállalatok árbevételének 71, hozzáadott értékének 39%-a ezekből a tevékenységekből származott.

A nagyvállalatok teljesítményének háromnegyedét a külföldi irányítású cégek adták

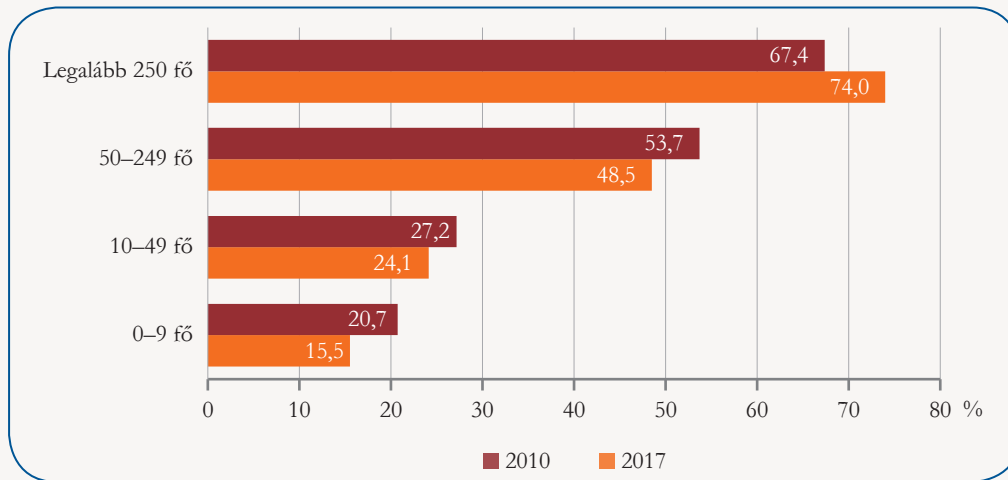
Az egy külföldi leányvállalatra jutó **alkalmazottak száma** 2017-ben 45 fő volt, a hazai irányítású cégek létszám-kategória szerinti átlagos vállalatméretét (3 fő) jóval meghaladta. Az eltérés a feldolgozóipari ágazatokban, az energiaiparban és az információ, kommunikáció ágban a legjelentősebb. 2017-ben a külföldi irányítású feldolgozóipari vállalkozások átlagosan 182 munkavállalót, a hazai irányításúak 7 főt foglalkoztattak.

A **foglalkoztatotti létszám** esetében is erős a kapcsolat a vállalatméret és a külföldi leányvállalatok részesedésének mértéke között: a vállalatméret növekedésével a külföldi jelenlét is intenzívebb.⁵ A külföldi irányítás elsősorban a nagyvállalati körben volt meghatározó, az 50 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató vállalatok körében kevésbé jelentős.

⁵ A külföldi leányvállalatok statisztikája (FATS), valamint az éves gazdaságszerkezeti statisztika (SBS) alapján.

7. ábra

A külföldi irányítású leányvállalatok részesedése a hozzáadott értékből a vállalkozások létszám-kategóriái szerint

A külföldi irányítású leányvállalatok részesedése a teljesítményből már az 50 fős vagy ennél nagyobb létszámú vállalkozások esetén is jelentős, a meghatározó gazdasági súllyal rendelkező – az összes magyarországi vállalkozás árbevételének 42, hozzáadott értékének 46%-át előállító – 250 fős vagy afölötti létszámú vállalkozásoknál pedig kiemelkedő.

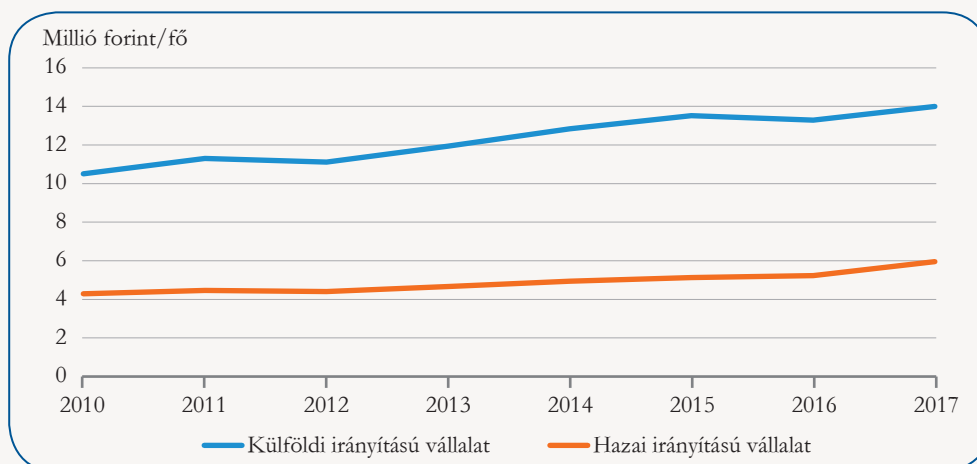
- Az 50–249 fős vállalkozások árbevételének 51%-a, a hozzáadott értékének és beruházási teljesítményének közel fele származott a külföldről irányított cégek tevékenységéből.
- A 250 vagy annál több főt foglalkoztató vállalkozások körében a külföldi leányvállalatok az árbevétel és a hozzáadott érték közel háromnegyedét realizálták, a beruházások 57%-át valósították meg. Ebben a létszám-kategóriában a külföldi vállalkozások munkaadói szerepe is meghatározó, 2017-ben hozzájuk tartozott a foglalkoztatottak 58%-a.

Mérséklődő, de továbbra is jelentős a különbség a külföldi és hazai irányítású vállalkozások termelékenységében

A külföldi és a hazai irányítású vállalatok termelékenysége 2010–2017 között egyaránt növekvő tendenciát mutatott.

8. ábra

A vállalkozások egy alkalmazottra jutó hozzáadott értéke irányítás szerint*

* A hazai és a külföldi irányítású szervezetek termelékenységének elemzése a külföldi leányvállalatok statisztikája (FATS), valamint az éves gazdaságszerkezeti statisztika (SBS) alapján készült.

A külföldi irányítású vállalatok termelékenysége 2010 és 2017 között jóval meghaladta a hazai irányítású cégekéét, a különbség mértéke 2017-ben közel két és félszeres volt. Mindez azt eredményezte, hogy a külföldi részvétel a teljes vállalkozói kör termelékenységét számottevően megnövelte.

A hozzáadott értékből jelentős mértékben részesedő vállalkozások közül a magas termelékenységű szervezeteket – sorrendben, valamint a legjellemzőbb ágazatok felsorolásával – 2017-ben az alábbi országokból⁶ irányították:

- Dél-Korea (számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása; épületek építése; gumi-, műanyag termék gyártása; vegyi anyag, termék gyártása),
- Izrael (gyógyszergyártás; kiadói tevékenység; ingatlanügyletek),
- Egyesült Államok (légi szállítás; kölcsönzés, operatív lízing; kőolaj-, földgázkitermelés; gép, gépi berendezés gyártása, fémalapanyag gyártása),
- Kína (vegyi anyag, termék gyártása; villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; távközlés),
- Franciaország (gyógyszergyártás; ingatlanügyletek; kölcsönzés, operatív lízing; közúti jármű gyártása; villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás),
- Norvégia (távközlés; információtechnológiai szolgáltatás),
- Kanada (raktározás, szállítást kiegészítő tevékenység; adminisztratív, kiegészítő egyéb üzleti szolgáltatás; kiadói tevékenység),
- Németország (ingatlanügyletek; kölcsönzés, operatív lízing; épületek építése; távközlés; villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; vegyi anyag, termék gyártása; egyéb bányászat; közúti jármű gyártása).

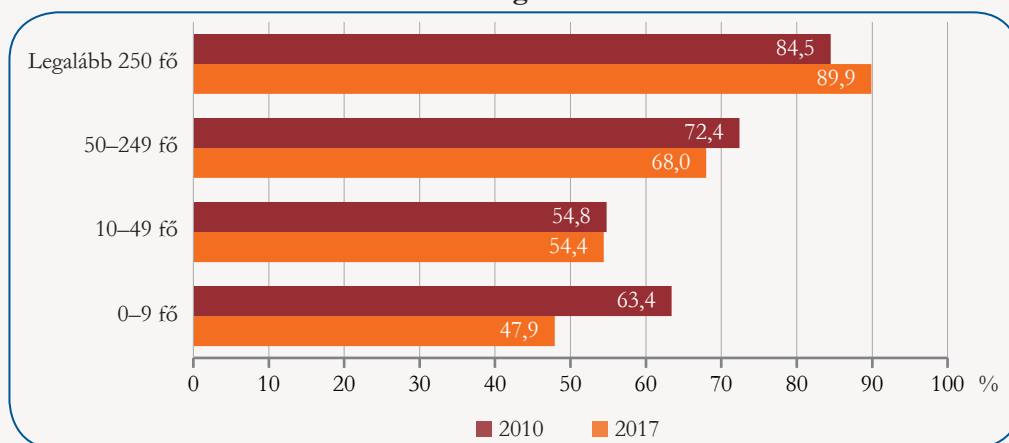
Az export egyre inkább a külföldi nagyvállalatoknál koncentrálódik

2017-ben az összes Magyarországon működő vállalkozás árbevételének 35%-a származott exportértékesítésből, amelynek 80%-át külföldi irányítású cégek realizálták. Az exportárbevételből való részesedésük jelentős mértékben függ a vállalatmérettől,⁷ amelynek növekedésével a részesedés is nő.

- A legalább 250 főt foglalkoztató és az összes exportárbevétel több mint kétharmadát realizáló vállalkozások körében az exportárbevételből való részesedés 2017-ben elérte a 90%-ot.
- A magyarországi vállalkozások exportárbevételének közel egyharmadát realizáló 250 fő alatti vállalkozások kivételében a külföldi részesedés szintén jelentős volt, a legfeljebb 9 főt foglalkoztató szervezetek kivételével meghaladta az 50%-ot.

9. ábra

A külföldi irányítású vállalkozások részesedése az exportárbevételből a vállalkozások létszám-kategóriái szerint

⁶ Az adóoptimalizálást szolgáló off-shore pénzügyi centrumokból irányított leányvállalatok székhelyeinek figyelmen kívül hagyásával.

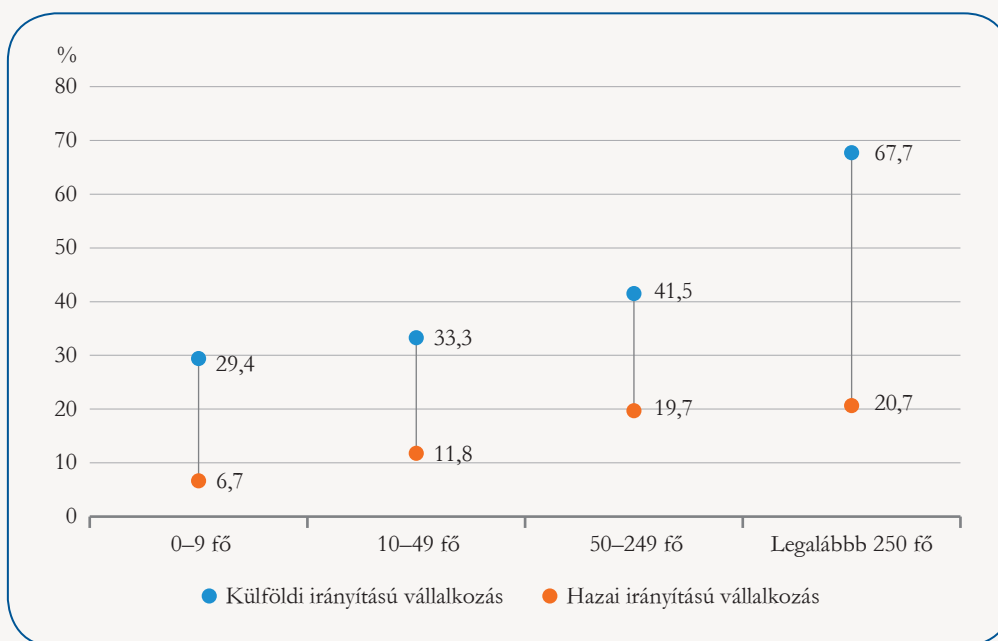
⁷ Létszám-kategóriák alapján meghatározott vállalatméretet.

2010-hez viszonyítva számottevő szerkezeti változás az összes magyarországi vállalkozás exportárbevételének 5,7%-át adó, legfeljebb 9 főt foglalkoztató szervezetek körében történt, ahol a külföldi részesedés mértéke 16 százalékponttal csökkent. Ennek oka, hogy a hazai irányítású vállalkozások exportárbevétele ebben az időszakban folyó áron közel 88%-kal nőtt, miközben a külföldi irányítású cégek exportárbevétele stagnált.

A külföldi ellenőrzés alatt álló cégek árbevételének 56%-a, a hazai irányítású vállalkozások árbevételének 14%-a volt külpiazi tevékenység eredménye 2017-ben. A vállalatméret növekedésével az exportárbevétel belüli aránya a külföldi és a hazai irányítású cégeknél egyaránt emelkedett. A 250 fős vagy afölötti létszámú külföldi irányítású szervezetek tevékenysége jellemzően exportorientált volt, miközben a hazai irányítású vállalkozások valamennyi létszám-kategóriában elsősorban hazai piaci igényeket elégítették ki.

10. ábra

Az exportárbevétel aránya a vállalkozások árbevételében irányítás és létszám-kategória szerint, 2017

A külföldi ellenőrzés alatt álló vállalkozások körében az exportárbevétel végső irányító ország szerinti megoszlása koncentrált, több mint háromnegyede sorrendben Németország, Egyesült Államok, Japán, Franciaország, Ausztria, Dél-Korea és Svájc között oszlott meg. Az unión kívüli irányítású vállalkozások körében az exportarány átlagosan 69, míg az uniós irányítású cégeké átlagosan 49% volt 2017-ben.

A külföldi irányítású vállalkozások exportárbevételük több mint kétharmadát (68%) 7 ágazatban realizálták:

- közúti jármű gyártása;
- számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása;
- nagykereskedelem (kivéve: jármű, motorkerékpár);
- gép, gépi berendezés gyártása;
- gumi-, műanyag termék gyártása;
- villamos berendezés gyártása és
- élelmiszergyártás.

A legfejlettebb technológia a gyógyszer- és elektronikai ipart jellemzi

Az összes magyarországi vállalkozás hozzáadott értékének közel negyztizedét, ezen belül a külföldi irányítású leányvállalatok hozzáadott értékének 52%-át a feldolgozóiparban állították elő 2017-ben.

1. tábla

A hozzáadott érték összetétele a feldolgozóiparban irányítás és a termelés technológiai színvonala szerint, 2017

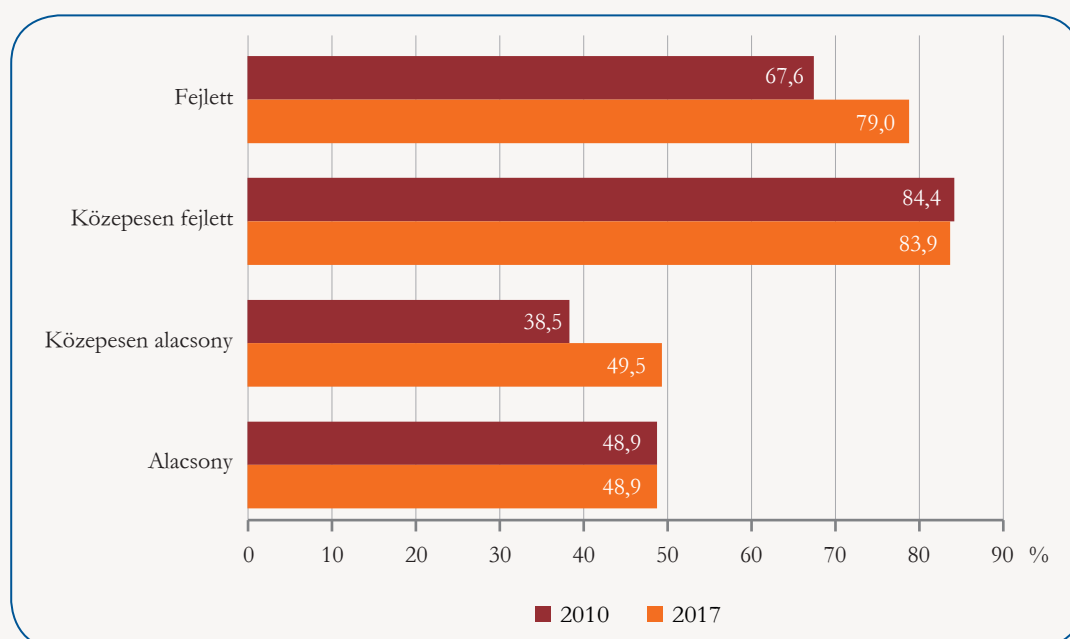
Technológiai színvonal	Külföldi irányítás	Hazai irányítás
Fejlett	17,6	10,0
Közepesen fejlett	51,2	21,0
Közepesen alacsony	18,5	40,6
Alacsony	12,7	28,4

(%)

A feldolgozóiparban a külföldi leányvállalatok körében elsősorban a közepesen fejlett termelési technológia alkalmazása a jellemző, miközben a hazai vállalkozások tevékenységében a közepesen alacsony és alacsony fejlettségű tevékenységek dominálnak. A külföldi részvétel ezért a Magyarországon működő feldolgozóipari vállalkozások általános termeléstehnológiai színvonalát javítja.

11. ábra

A külföldi irányítású vállalatok részesedése a feldolgozóipar bruttó hozzáadott értékéből a technológiai színvonal szerint

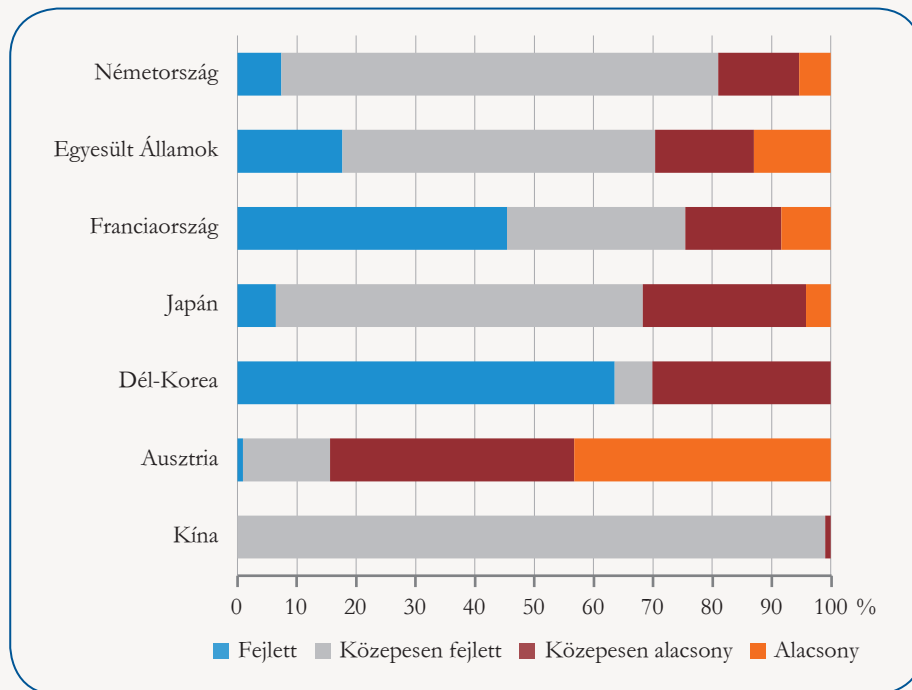

A feldolgozóipar fejlett és közepesen fejlett technológiát alkalmazó ágazataiban a külföldi vállalkozások az összes magyarországi vállalkozás hozzáadott értékének több mint negyötödét realizálták, amely az átlagos feldolgozóipari részesedésüket (68%) jelentősen meghaladta. A közepesen alacsony és alacsony technológiai színvonalú ágazatokból a teljesítmény közel fele származott. A hozzáadott értékhez való külföldi hozzájárulás mértéke 2010-hez képest a fejlett és a közepesen alacsony technológiai színvonalú tevékenységeknél egyaránt 11 százalékponttal nőtt, a közepesen fejlett és az alacsony technológiai ágazatokban nem változott.

A feldolgozóiparban előállított hozzáadott értékhez legnagyobb mértékben hozzájáruló 7 ország teljesítményének szerkezete a termelésben használt technológia színvonala szerint jelentős eltéréseket mutatott.

12. ábra

A hozzáadott érték összetétele a feldolgozóiparban a végső irányító országa* és a technológiai színvonal szerint, 2017

* A feldolgozóipar hozzáadott értékéből legnagyobb mértékben részesedő országok esetén.

A feldolgozóiparban keletkezett hozzáadott értékhez legnagyobb mértékben hozzájáruló külföldi irányítású vállalkozásoknál – az osztrák irányítású cégek kivételével – a teljesítmény legalább kétharmada közepesen fejlett vagy fejlett technológiát alkalmazó tevékenységből származott.

- A **német** irányítású vállalkozások feldolgozóipari tevékenységében a közepesen fejlett technológia volt a meghatározó, 2017-ben ezekből az ágazatokból – közúti jármű gyártása; gép, gépi berendezés gyártása; villamos berendezés gyártása; vegyi anyag, termék gyártása – származott a hozzáadott érték 74%-a.
- Az **Egyesült Államokból** irányított cégek feldolgozóiparban realizált hozzáadott értékében szintén a közepesen fejlett technológiát alkalmazó ágazatok – gép, gépi berendezés gyártása; közúti jármű gyártása; villamos berendezés gyártása; vegyi anyag, termék gyártása – voltak túlsúlyban (53%). Ugyanakkor a teljesítmény közel ötödét fejlett technológiájú ágazatokban – számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása; gyógyszergyártás – állították elő.
- A **Franciaországból** irányított feldolgozóipari vállalkozások teljesítményéből a fejlett termelési technológiát használó tevékenység, a gyógyszergyártás részesedett a legmagasabb (45%) arányban. Jelentős súllyal (30%) rendelkezett a közepesen fejlett technológia, közúti jármű; villamos berendezés; gép, gépi berendezés gyártása is.
- A **japán** irányítású vállalkozások feldolgozóipari teljesítményének 62%-a közepesen fejlett technológiájú tevékenységből, közúti jármű gyártása; villamos berendezés gyártása; gép, gépi berendezés gyártása; vegyi anyag, termék gyártása, további 28%-a közepesen alacsony technológiai színvonalú tevékenységből, nemfém ásványi termék gyártása; gumi-, műanyag termék gyártása; fémfeldolgozási termék gyártása; ipari gép, berendezés, eszköz javítása származott.
- A **Dél-Koreából** irányított feldolgozóipari vállalkozások a hozzáadott érték több mint kétharmadát fejlett technológiájú ágazatban (számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása) állították elő.

- Az **osztrák** irányítású cégek tevékenységében az alacsony technológiai színvonalú (43%) – élelmiszergyártás; papír, papírtermék gyártása; bútorgyártás; italgyártás; fafeldolgozás (kivéve: bútor), fonottáru gyártása; bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása; ruházati termék gyártása – és a közepesen alacsony technológiájú (41%) – nemfém ásványi termék gyártása; gumi-, műanyag termék gyártása; fémfeldolgozási termék gyártása; ipari gép, berendezés, eszköz javítása; fémalapanyag gyártása; kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás – tevékenységek túlsúlya jellemző.
- A **Kínából** irányított vállalatok a feldolgozóipari teljesítményük 99%-át közepesen fejlett technológiát alkalmazó ágazatokban, vegyi anyag, termék, közúti jármű, gép, gépi berendezés, villamos berendezés gyártása realizálták.

3. A külföldi irányítású pénzügyi vállalatok

A pénzügyi vállalatok teljesítményből való részesedése mintegy 10 százalékponttal tovább nőtt 2017-ben

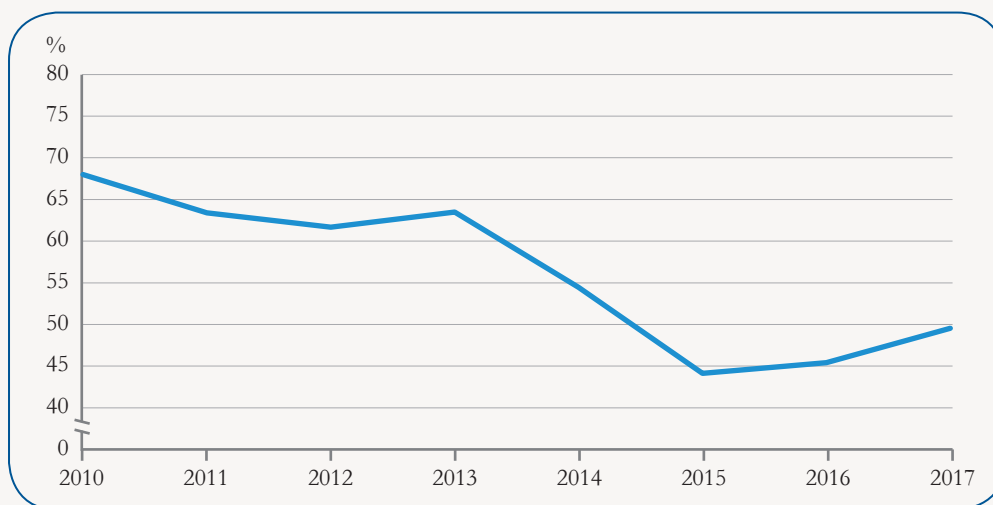
2017-ben a pénzügyi, biztosítási tevékenység ágban működő több mint 21 ezer vállalkozás mindössze 1,3%-a állt külföldi irányítás alatt, ugyanakkor a nemzetgazdasági ág teljesítményértékének jelentős hányada ezekhez a vállalkozásokhoz kötődött.

A *pénzügyi közvetítés*,⁸ illetve a *biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok* ágazatokban a külföldi tulajdonú vállalkozások aránya 2017-ben 28, illetve 31% volt, a teljesítményből 49, illetve 89%-kal részesedtek. A két ágazat munkavállalóinak 44, illetve 93%-a külföldi irányítású vállalkozásnál dolgozott. A teljesítmény és létszám tekintetében csaknem 10 százalékpontos volt a növekedés 2016-hoz képest, amely a külföldi vállalatok súlyának jelentős növekedését tükrözi.

A pénzügyi közvetítés ágazatban a külföldi vállalkozások aránya, azok teljesítménye, valamint a foglalkoztatottainak száma egyaránt nőtt az előző évhez képest (1,2, 4,1, illetve 7,5 százalékponttal). 2016-ban a hitelintézeteknél és a pénzügyi vállalkozásoknál jelentős mértékű technikai fejlesztések történtek, amelynek következtében több fiókot bezártak és növelni tudták a hatékonyságot. Ennek eredményeként 2017-ben az egy vállalatra jutó átlagos teljesítmény 36, míg az egy foglalkoztatottra jutó teljesítmény 6,8 %-kal nőtt az előző évhez képest az ágazat külföldi vállalkozásainál.

13. ábra

A külföldi irányítású leányvállalatok részesedése a teljesítményből a pénzügyi közvetítés ágazatban

⁸ Jellemzően banki tevékenység (pl.: betétgyűjtés, hitelnyújtás), de a pénzügyi közvetítés ágazatba tartozik többek között a befektetési alapok kezelése, a pénzügyi lízing, valamint a holdingok által végzett vagyongazdálkodás is.

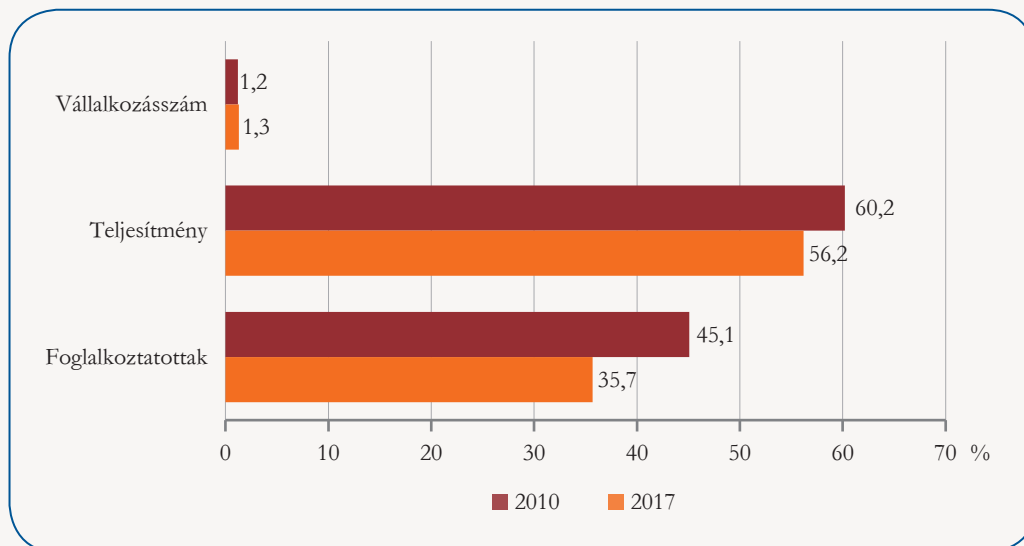
A biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok ágazatban a pénzügyi közvetítéshez hasonlóan, jelentős strukturális és tulajdonosi változások történtek 2016-ban, ezek eredményeként 2017-ben a külföldi vállalkozások száma 5,0, a teljesítményük 21, a foglalkoztatottak létszáma 6,4%-kal nőtt. Ennek megfelelően az egy vállalkozásra jutó teljesítmény 15, míg az egy foglalkoztatottra jutóé 14%-kal javult.

2017-ben az összes magyarországi pénzügyi vállalkozás döntő többsége (97%) az *egyéb pénzügyi tevékenység* ágazatba tartozott, a teljesítményből és a foglalkoztatottak számából való részesedésük azonban jóval alacsonyabb, mindössze 9,8, illetve 34% volt. Az ágazatban működő vállalkozások árbevétele 2017-ben meghaladta a 390 milliárd forintot, és csaknem 29 ezer főt foglalkoztattak. Ugyanakkor a külföldi irányítású szervezetek részaránya nem érte el az 1,0%-ot sem, ennek ellenére a teljesítmény 21%-át állították elő, és a munkavállalók 4,8%-át foglalkoztatták.

A külföldi irányítású pénzügyi vállalatok többségét (69%) – a nem pénzügyiekhez hasonlóan – 2017-ben az Európai Unió országaiból irányították, bár egyre több unión kívüli ország is megjelent ebben a szegmensben. Az unió tagországaiból irányított leányvállalatok közül legnagyobb arányban (együttesen 72%) az Ausztriában, a Németországban, az Egyesült Királyságban, az Olaszországban, és a Hollandiában székhellyel rendelkező vállalkozások voltak jelen.

14. ábra

A külföldi irányítású vállalatok részesedése a pénzügyi szektorban a főbb gazdasági mutatók alapján

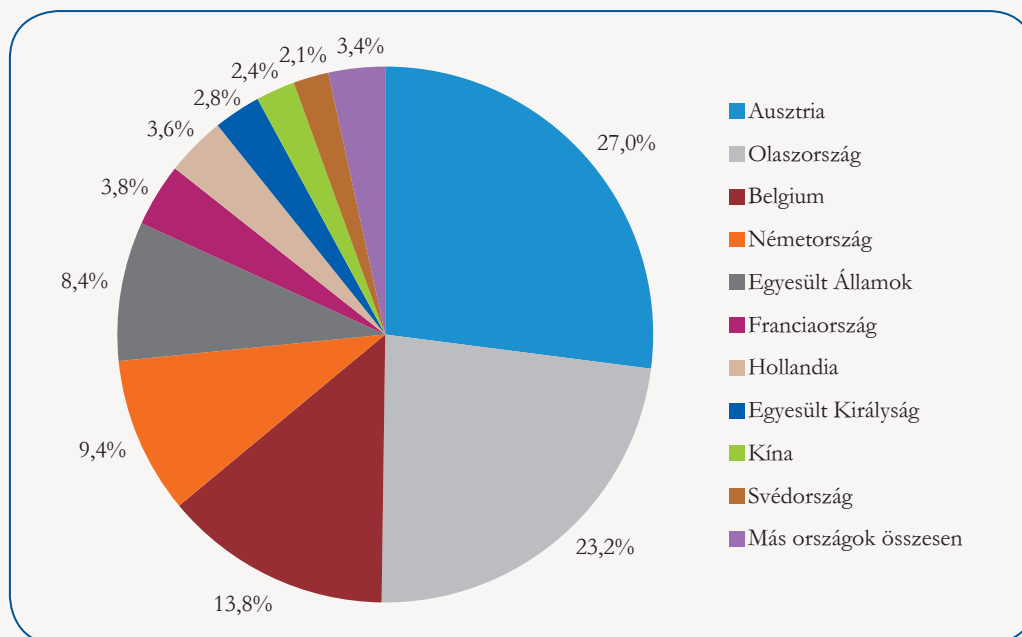

- A **pénzügyi közvetítés** ágazat külföldi irányítású vállalatainak stratégiai irányítási központjai 28 különböző országban találhatóak, ezek többségéből azonban igen kevés, kis teljesítményű vállalkozást irányítanak. A vállalatok közel 13%-ának stratégiai döntéshozói 2017-ben az Egyesült Államokban rendelkeztek székhellyel, de ezeknek a cégeknek több mint a fele jellemzően alacsony teljesítménnyel és kevés munkavállalóval működő vagyongazdálkodó (holdingvállalat) volt. A vállalkozások további 53%-ának stratégiai irányítását Ausztriából, Svájcban, az Egyesült Királyságból, Németországból, Kanadából, Franciaországból és Olaszországból végezték. Az Egyesült Királyságból irányított vállalatok tevékenysége is túlnyomórészt a vagyongazdálkodás volt.

Az ágazat *teljesítmény* szerinti rangsorát az osztrák és olasz irányítású leányvállalatok vezették. Ausztria 1,1 százalékponttal növelte részesedését 2016-hoz képest, míg Olaszországé 3,5 százalékponttal csökkent. Számottevő arányt képviseltek még a Belgiumból és a Németországból irányított vállalkozások. Bár a belga vállalatok teljesítményének részaránya 3 százalékponttal csökkent, megőrizték 3. helyüket a rangsorban.

15. ábra

A pénzügyi közvetítés teljesítményének megoszlása a végső irányító székhelye szerint, 2017

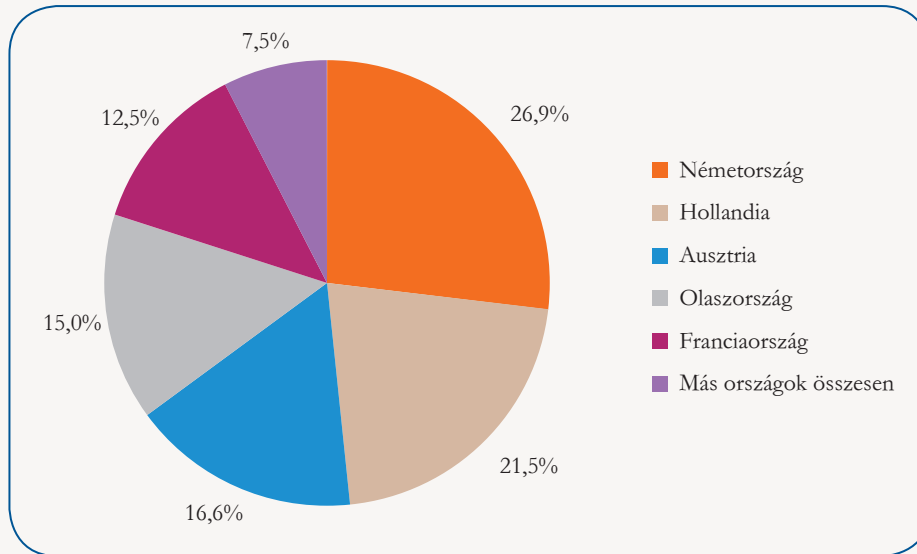
Az ágazaton belül a teljesítmény túlnyomó többségét (76%) a monetáris közvetítéssel foglalkozó pénzügyi intézmények realizálták, ahol az olasz, az osztrák és a belga érdekeltégű szolgáltatók túlsúlya még erősebb volt. Az egyéb pénzügyi közvetítéssel foglalkozó vállalkozások a teljesítmény közel negyedét (24%) adták. Itt az osztrák és az olasz vállalkozások mellett jelentős szerepet kaptak a német, a svéd és a holland irányításúak is. A cégek 28%-át jelentő vagyongazdálkodók a teljesítmény mindössze 0,1%-át realizálták.

Az ágazatban a legtöbb foglalkoztatottal szintén az osztrák és az olasz irányítású leányvállalatok rendelkeztek, őket a Belgiumból és az Egyesült Királyságból irányított vállalkozások követték. A négy ország vállalatai együttesen az ágazat munkavállalóinak 76%-át foglalkoztatták.

- A **biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok** ágazatban 2017-ben a biztosító társaságok döntő többsége (75%) külföldi tulajdonban volt. Ez a terület a pénzügyi közvetítésnél is koncentráltabb, kevés országból irányított, kisszámú, ugyanakkor nagy teljesítményű vállalkozás működik benne. A szervezetek *számának* országok szerinti rangsorát 2016-hoz hasonlóan Németország vezette, az ágazat külföldi irányítású vállalkozásainak harmadát innen irányították. A díjbevétel döntő részét (93%) Németország, Hollandia, Ausztria, Olaszország és Franciaország vállalkozásai realizálták. Az ágazaton belül a *munkavállalók* 65%-a francia, olasz és német irányítású biztosítóknál dolgozott. Ugyanakkor a nyugdíjpénztárak külföldi tulajdona minimális arányú volt.

16. ábra

A biztosítás, viszontbiztosítás, nyugdíjalapok ágazat teljesítményének megoszlása a végső irányító székhelye szerint, 2017

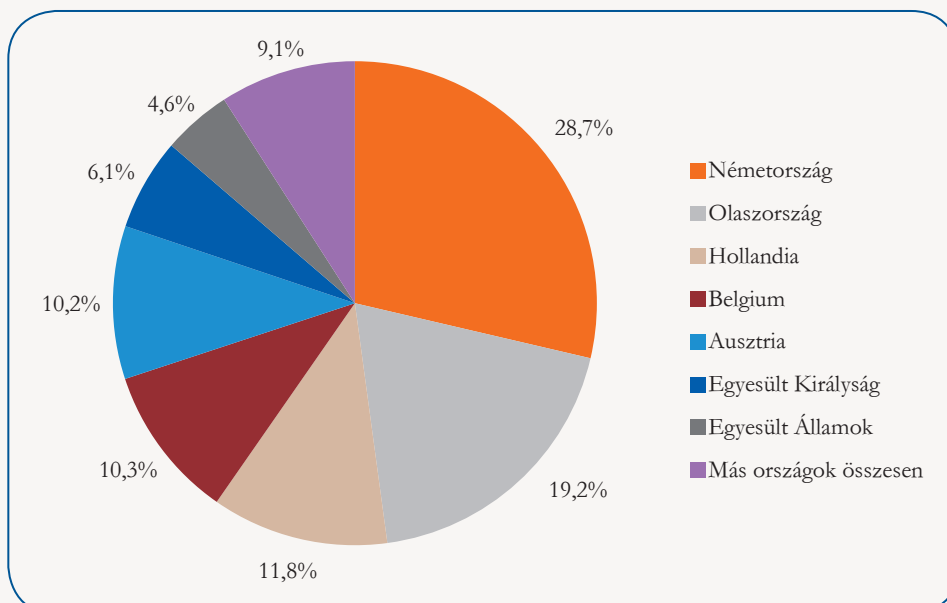

- Az **egyéb pénzügyi tevékenység** ágazatban működő külföldi leányvállalatok több mint ötöde (21%) osztrák, további 23%-a német és olasz irányítás alatt állt.

A *teljesítmény* szerinti rangsort sorrendben Németország, Olaszország és Hollandia vezette, amelyek együttesen az itt működő külföldi irányítású vállalatok teljesítményének csaknem 60%-át realizálták. Az ágazat vállalkozásai az irányító országok székhelyét és teljesítményüket tekintve is változatos képet mutatnak. Az osztrák irányítású pénzügyi szervezetek jellemzően sok vállalattal jelennek meg, amelyek egyenként kisebb teljesítményűek, míg az olasz és a holland cégek kevesebb, de nagy teljesítményű vállalkozásokkal vannak jelen. A teljesítményt tekintve számottevő részesedéssel rendelkeznek még a belga irányítású vállalkozások is, amelyeknél a legmagasabb az egy vállalkozásra jutó árbevétel.

17. ábra

Az egyéb pénzügyi tevékenység teljesítményének megoszlása a végső irányító székhelye szerint, 2017

- A foglalkoztatottak számát tekintve szintén három ország dominál: az Ausztriából és az Egyesült Királyságból irányított vállalkozások az összes létszám 17–17, az olasz irányításúak pedig a 16%-át foglalkoztatták 2017-ben. Minden más irányító ország 12% alatti részesedéssel rendelkezett. Az egy foglalkoztatottra jutó árbevétel a német irányítású vállalkozásoknál volt a legmagasabb, amelyeket belga és francia cégek követtek.

Jelmagyarázat:

+ = Előzetes adat.

További információk, adatok (linkek):

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Tájékoztatósi adatbázis](#)

[Módszertani megjegyzések](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789